

631(11)

631  
OCT 29 1940

O

8/33

J. MALATSI

K 34/33

14p. ind 28

Game and No Tsama Le xo Rea 1-12-0  
Hunting at Phalaborwa

Diphōōfōlō tšē di bexo di sa tsongwe ke tšē:  
 1) Tlou 2) Narē. 3) Thšukudu. 4) Thottwa  
 5) ~~Phōkha~~ Phōkha. 6) Kamē 7) Kōbo. Diphōōfōlō  
 tšē di be di sa tsongwe ke batho ka xore  
 ke di xadinama. ke xore ke tšē di naxo  
 le leina xoba mosōma wa moxalo xo  
 kxosi. Komme ye ngwe le ye ngwe ya  
 tšona e bolaina tša taela ya mosate, xoba  
 ye e hwetswa e hwile e swanetšē xo bexwa  
 xo kxosi, ka xe tšetsu lere ke di xadinama.  
 Xadinama ke xore phōōfōlō yeo e  
 swanetšexo xo bexwa mosate. Xadi-  
 ke xore ~~motho~~ yo a naxo le leina mosate wa  
 mosama le-~~loko~~ la kxosi. ke xore  
 diphōōfōlō kamoka elexo di xadinama ke  
 leloko la mosate di na le leina te lerolo.

Diphōōfōlō tšē di bexo di tsongwe ke  
 tšē 1) Kxokong. 2) Phalabala. 3) Mafetele  
 4) Phittwa xoba thomoxa. 5) Thgetsi xoba  
 hlabakalela. 6) Shōshō. 7) Letlabō. 8) Phala.  
 9) Pitsi. 10) Sekopō. 11) Phuti. 12) Pudubudu.

1. Tlou ke phōkōlō ye e le wa xo ke batho kamoka.
2. Nare e le wa ke batho kamoka.
3. Thōukudu e le wa ke batho kamoka.
4. Tnottwa e le wa ke batho kamoka.
5. Phōko e le wa ke batho kamoka.
6. Homē e le wa ke banna fela.
7. Kōbo e le wa ke batho kamoka.
8. Kxokong e le wa ke batho kamoka.
9. Phalalala e le wa ke batho kamoka.
10. Thētele e le wa ke batho kamoka.
11. Phitwa e le wa ke batho kamoka.
12. Thaetsi e le wa ke batho kamoka.
13. Sōsō e le wa ke batho kamoka.
14. Letlaba le le wa ke batho kamoka.
15. Phala e le wa ke batho kamoka.
16. Pitsi xa e le wa ke batho kamoka.
17. Sehpa se le wa ke batho kamoka.
18. Phuti e le wa ke batho kamoka.
19. Pudubudu e le wa ke batho kamoka.
20. Thōlō e le wa ke batho kamoka.

Tlou ke phōkōlō yeo motho a swanets'oxo  
 xo tseba motxwa xoba metxwa ya yona  
 xe ele motho yo a rataxo xo e bolaya.  
 Xomme yona e be e tsonqwa ka taelo

631

III

K34/33

3

ya kxosi' ka xe xo tsamexa letlab xoba  
 meno elexo manaka a yona. Xomme  
 tše kamoka di' tsonqwa ke kxosi'.  
 Leina la yona le lexolo ke kxadinama  
 ya mosate. Xe motho a bolaya tlou o  
 swanets'e xo ema ka mo phefo e yaro  
 ka xona xobane tlou e bona motho xa  
 xolo ka phefo a sale kxole. Xe motho  
 a e thuntše ka sethunya xoba a e  
 hlabile ka mosebe ke xona o swanets'e  
 xo tiisa xo kitima xobane xe e le xo  
 namela more e ha usa more wo o  
 motho a a namets'era, xe e se thaba  
 fela ~~...~~ e raka motho xoba xo kitimisa  
 motho ~~...~~ a dihlare xoba e roba  
 ma ~~...~~ a dihlare e betsa motho  
 yeo a e hlabile xo ka ona. Tsela ye  
 botse ya xo tsoma tlou xoba ditlou ke  
 ya xo rea ka leketē. Leketē ke  
 molete wo morob wa xo thez diphōō<sup>3</sup> Pōlō  
 tše boxale tša kotsi'. Ka xare xa wona xo  
 tsenywa diphate tše byalo ka matsolo xoba  
 marumō. Ditlou dibe di' tsonqwa ke  
 dingaka ka taelo ya kxosi' elexo

631

Iv.

K34/33

4

ngaha ya xo tsoma diphoofolo. Xe  
 motho a laetswe xo bolaya thou o  
 swanetsê xo kxopa pele xe a thxa  
 xae. Ka xo realo ke xo thibela boxale  
 bya thou ka dihlare xoba melemo.  
 Ke xona xe motho a e bobite e wetš'e  
 fase lehlakore leo e waxo ka lona ke  
 la mosate kamoka xa lona. Xaele  
 Motsemi' o tsia la ka xodimo. Lenaka  
 le tee la thou ke motheho wa motho.  
 Ke xona batsomi bao ba dingaka ka  
 di'thou babe ba nyala ka ona. Xe  
 Motsemi' a saka a kxopa ka dihlare  
 xe thou e wa fae ebe e letša  
 Mokxolobwane. Ke xore moxololo wa  
 yona xe realo e šupa kotsi' xo  
 Motsemi' xoba naka kamoka, xoba  
 mosate. Lihō la thou lebe lele byalo  
 ka la motho yo moxalo, kxosi' xo ba  
 Mokxomana. Thou e be e bolawa ka  
 Mosebe xoba sethunya.

seretō ÷ Thou tšupywa di'tswa balepye  
 phepele di'tswa bokxalaka xabo sekxatša  
 se moratha, Nawa ntabe di bipelwa, di  
 ka bipelwa ba thsedu batša batho bammasemoto  
 sa nawa.

631

V

K34/33

5

Nara e be e lo pho<sup>o</sup>lo<sup>o</sup> yeo mekwa ya  
 yona e tsebywa<sup>o</sup> ke byalo ka ya thou  
 Xomme yona e be e tsoma ke mang  
 le mang yo e ka bano matsomi' wa  
 mmakxontho. Fela yona e be e fetwa  
 ke thou ka kotsi. Xape matsomi' wa  
 yona a ka namela sehlare xe a  
 thsaba pho<sup>o</sup>lo<sup>o</sup> ye. Xomme le yona  
 e sale kxadinama. Xe mo<sup>o</sup>tsomi' a  
 ka e thunya ka sethunya ya mmona  
 e tla rata xo mmolaya. Ke xona o  
 swanets'e xo thoba dikhare ka xo kxopa  
 borale bya yona. Fela manaka a yona  
 xa ana<sup>o</sup> madiro byalo ka a thou xobane xa  
 se ~~m~~ xomme ke manakanaka, a byalo  
 ka a ~~m~~mo. Mo xo yona xo tsamexa  
 Mothsoba mosate. Le yona e be e  
 thewa ka letetē byalo ka thou. E  
 tsongwa ka mresebe le dithunya fela.  
~~setetē~~

631

VI

K34/33

6

Thšukudu ke phoōbō ya boxale kudu kudu  
 xo teta le thou. Xe e bona motho e a  
 mo kitimisā pele a sešō xo e thoma.

Le yona e tsonywa ka mokxwa wa  
 thou le nare, xomme ke phoōbō ya  
 xo bolawa ke dingaka. Xe e bobilwe  
 lenaka la yona le ya masāte. Ke  
 phoōbō ya naka le tee lankong.

Xomme e bolawa ka mesebe le  
 sethunya fela. Ke mobho wa tšē  
 dirigwe tšā naxa tšā leina le lexolo.

Motsemī' wa yona o swanetše xoba ngata  
 xomme a tšape boxale bya yona. Mesebe  
 ye bathōbō le sethunya le letetē ke  
 tšōna tšōna di tšonaxo xo bolayathšukudu  
 xo se tšōki. Xomme Masāte xo nyakexa  
 lenaka le lettalo la yona, le makhura  
 byalo ka thou le nare.

serētō. Thšukudu thoxa šato laka thou  
 boroka ke boile. Thšukudu ya  
 mpapanana # tsokatla selwa ka letsotha.

631

VII

K34/33

7

Thottwa ke phōōfōlō yeo e senaxo  
 Kotsi' byalo ka tšeo di' lexo ka xodimo  
 ho yōna. Xomme yōna xa e bolowe ke  
 dingaka fela. Xomme moxo yona ho  
 tsomexa boditsi' bya yōna ka xe elo  
 phōōfōlō ya ho bloka dinaka. Xaek mokopa  
 loba le tlalo la yōna xa le tsongwe ke  
 dikxosi'. Xomme ke phōōfōlō yeo e bolawoxo  
 ka marumo le ka mara le mesebe.  
 Thottwa ke phōōfōlō ye telele kudu kudu.  
 Xe e bona mothe e a thšaba byalo ka  
 phōōfōlō tsēnyane kudu ho yōna. Xomme  
 le tlalo la yona le Makhura a yona di'  
 tsongwa ke dikxosi  
 serāto: ~~Thottwa~~ meletse maditsi' ke  
 Xaxa

Phōkho ke ya tšē dingwe tša tōtsi.  
 Eupya xa e na kotsi' byalo ka Mare  
 le thšutudu. Moxo yona ho tsomexa  
 le tlalo la yona kudu kudu. Xomme lona  
 he la ho dera dikomana tša kxosi'.  
 Le manaka a yona ke a ho thšela

631

VIII

K34/33

8

Xoba xa boloka thsidi' tsä ~~ya~~ pula.  
 Xomme e bolawa ke motho yo mongwe  
 le yo mong ka mesebe ye botholo  
 xoba sethunya, le ka maketē. Lehlatore  
 leo e waxo ka lona ke la mosate.  
 serētō ÷ Phokho mathšaba a rithitha  
 thakxa sa diphōfōlō.  
 ke xore ke phōfōlō ya sethaxa

Xomme ke phōfōlō ya nyenyane kudu  
 E dula xodimo xa ditheba. ke kradinama  
 ka baka la lettalo le nama ya yona keo  
 dikxosi' di nthšaxe letšema ka tsōna.  
 Xomme yona e bolawa ka lethsolo ka  
 taeb ~~ke~~ kxosi. Xomme nama ya yona  
 e le ~~ke~~ banna fela. Mokropa xoba  
 hlato sa yona ke letxeswa la kxosi.  
 Xomme yona e bolawa ka dimpya le  
 ka melamo. fela ke kradinama ye  
 kxolo. Manaka a yona a na le modiro  
 wa xo swara dithsidi' tsä pula.  
~~serētō~~ ÷ Serētō ÷ Xome ke a ratharatha  
 ka mabye boreledi a sa seala sa  
 mamokhumalodi a basokwe.



Kubus **631**

/X

K34/33

9

Kobo ke phoofolo ya xo dula ka xare xa metse. Xomme ke phoofolo ya kotsi kudu. Xomme yona e tsongwa ditso tsohle byalo ka tlou. Motsoami wa kobo o e tsoma ka mesebe le sethunga. Ka ntle xa tseo xa xo se sengwe sa tsona seo motsoami a ka bolayaxo tubu ka sona. Motsoami o swanetsi kobangaka. Kobo e thatxatsa kudu ka nako yeo motsoami a sa tsomexa xo e bolaya. Leho la kobo le byalo ka la tlou, xomme le thabaxwa xa xole ke batho. Xe kobo le tlou di huile mo naxeng xoba le poifo batheng. Xomme xo tsomexa dingaka xore ba a lafe leho la tsona xore ~~xe~~ se ke xwaba le kotsi ya malwetse naxa kamoka.

Kopelo ya xo rata xo bona kobo xe motsoami a rata xo e bona. Xe motsoami a rata xo bona phoofolo ye o swanetsi xo o pela kopelo ye. :-

Kubu le le kwena hlana dimpa re bone. Ka no veala motsoami a tia tia di atla kubu e tswa ka xare xa bodiba e boela

631

X

K34/33

10

Xape ka xare xa bodiba. Xomme ka  
tsela ye xo tla tsira tše ntši xe #.  
dikwa lerata la batho biao ba o pelaxo.  
seretō : koba e tswele bodibeng e  
thoxetše bodutu kwena.

Kxokong ke phōōfōlō ya baxale mme  
xa ena kotsi byalo ka tše ka xodimo.  
Ke phōōfōlō yeo e bolawaxo ka mesebe  
xoba marumo, le ka leketē xoba le leina.  
Mo xo yona xo tsomexa boditsi' bya  
yona. Ke phōōfōlō yeo # e bolawaxo ke  
motho ya' mongwele mongwe. Mošomo  
wa boditsi bya yona bo dira maseka.  
seretō - Kxokong ya sexole thoxa xale  
xo ~~thoxa~~ le bana xo lahlexa. Kxokong  
wa ~~tsela~~ kxole tša mašako o ka di  
bona.

Thetele ke phōōfōlō yeo e naxo le  
mokxwa wa xo makatsa. motsomi wa  
tšona o swanetše xo tseba mokxwa wa  
yona wa xo dišā phōōfōlō tše dingwe.  
Mo motho a hwetsāxo ditlou o tla hwetsā  
the'tele e eme xodimo xa seolo.

631 XI

K34/33

||

Thelele ke phoofolo ya ~~ba~~ xo hloka kotsi.  
 Xomme ke phoofolo ya le bebo kudu.

Ke xona motsomi wa yona o bolaya ka  
 tsela ya leketete. Nanakia a yona a  
 somisa ke dikxasi xo thelela thsidi  
 ya pula. Xomme dithe ts'a yona tse  
 diqwe xa dina modiro mosate.

seretō : Thelele ngwana matolela  
 thelele namela seko a hlapetse  
 bakholaxadi ba ditlou.

Phutlwa ke phoofolo ya xo bolaxa kudu  
 Xomme ~~ka~~ eua kotsi motsomi wa yona  
 o ~~e~~ marumo le ka mesebe  
 le ~~ka~~ ditheletxo. Ditheletxo  
 ke ~~ma~~ ya xo bolaya diphoofolo. E  
 dirwa ka ditota ya le keletswa xodimo  
 ka dinti xore xe phoofolo e feta ka  
 fase e these ditheletxo di hlabe  
 phoofolo. Motsomi ba be ba thepa  
 ditheletxo kudu, xo feta leketete.

seretō : Hohlwane warumadi mabe  
 sentxa maroto.

631

XII

K34/33

12

Thaetsi xoba hlabakalela ke phoofolo  
 ya kotsi xo batsomi. Xe matsomi a ka  
 bolaya phoofolo ye ele lesoxana xa e  
 na molato. Fela xe a ka bolaya ama  
 le mosadi. Mosadi wa xaxwe a ka setse  
 a belexa. Xomme batsomi ba yona  
 ba e bolaya ka letete le mesebe  
 xoba marumo. Xomme xe motho a  
 bolale thaetsi ele motho wa mosadi  
 o swanetse xo hlaba motsoxi xo lla  
 mosadi wa xaxwe ~~botlato~~ boxopa.  
 sereto :- ke hlabakalela hlelela mmolai.  
Sōšō ke phoofolo ya xo dula nokeng.  
 Xomme yona e tsongwa ka lesolo ka  
 xe a dula lehlaka-nokeng. Ke phoofolo  
 ye e senaxo mohola xo dira kotsi  
 xo motho. Manaka a yona a dira  
 poloko ya tšidi tša kxosi tša pula.  
 Letlalo la yona ke letxeswa le bohe  
 la masoxana la xo bina kōša.

Letlalo ke phoofolo ya moloko wa  
 šōšō xomme e dula nokeng le  
 kxakala xa noka. Xomme yona

631

XIII

K34/33

B

Motsomi' wa yona xa a boiti' seb sa  
kotsi ya xo dirwa ke yona. Letlabo  
le tsongwa ka lesolo. Xape le rewa  
ka malaba xoba mōattō. Dinaka tsā  
letlabo e sale tsā kxosi' xe thsela  
mesidi' ya pula.

Phalafala ke phoofolo ya kotsi kudu.  
Motsomi' wa yona o swanets'e xo  
le moxa mokwa wa yona wa xo  
hlabela motho sehlatareng ka naka  
tsā yona tsā xo lemela moraxo.  
Dinaka tsā phalafala di' thusa  
kxosi' xoba naka ya xo bitsa dipitso.  
Xape ~~le~~ ke xona le kotsi maxeng batho  
ba tsibwa ka lepatata la yona.  
Xomme yona e tsongwa xoba bolawa  
ka tsola ya lelete xoba diithseleko.  
Phalafala e ka bolaya dimpya tie  
lesome ka nako e se e telele xe e  
lwa e kwatame ka matolo. Xa e  
kxone xo hlabela pela ka baka la  
dinaka tsā yona tsā xo ya moraxo  
ke phoofolo ya nama ye boese boese.

631 XIV. K34/33 14

seretō ÷ Phalašala mahlabane maredi  
a mamoxale a letatša, maredi a  
mmalekope la mōlōmo.

Thole ke ye nqwe ya tša xo seretšwe  
iletšwe xo bolawa ke batho. Xomme  
yona xa ena kotsi' le xe ele phoōlōlō ya  
naka tše dikxolo kudu. Thole le yona  
ena le dinatša tša mapatata byalo  
ka phalašala. Xomme yona e bolawa  
ka leketē le diithselatše.

seretō Thole tona a bohlapang  
hlapane le tšwe metseng xore maxodi-  
moropa a hlape.

Phalašala ye nqwe ya boletlebo le ššō  
Motho xoba hlalo la yona ke tšobo ya  
basadi ba tšosi' xoba batšomana.  
Xomme yona xa ena kotsi' xo motho  
yo elexe matsomi' wa yona. Dinatša  
tša phala di šomiswa ke dikxosi.  
Diphala di sepela ka morape wa  
masome a mahlano xoba xo letša šao.  
Ke phoōlōlō tša xo bolawa ka makete  
le mesebe ya bōthōlō. Bōthōlō ke hlare

631

XV

K34/33

15

sa xo bolaya phoōlōlō efe le efe  
ka mosebe wo o hlodits'wexo. Xape  
letlou e bolawa ke mosebe o' tee wa  
botholo.

serētō ÷ Phala-hwibidu tsā ba mmōtō  
wa bo selaolwe thabana tsā mmataladi  
Phala se a hwibila ke swana le moxatā  
kxosi' mohlant' ba Hetsi' letsōko la bo  
mašale a bo kwapeng mohlant' homana  
ya lesōkō e lla.

Le tsōko ke sehlare seo basadi' ba  
Holaxo ka sona mohlant' wa monyanya wa  
nana.

Pitā ~~ke~~ phoōlōlō ya xo se lewe ke  
ba ~~mmōtō~~ mmōtō ka baka la montxo wa  
yona ~~komme~~ komme xa e na Hetsi' xo mothe  
le xe ~~se~~ ele phoōlōlō' ye kxolo. Mo  
xo yona mošate xo ya moxopa wa  
yona xo dira meropa ya mošate.  
Xomme yona e bolawa ka lebetē xoba  
thsele kxo.

Serētō ÷ Mapitsana sena kobo ba  
mpelaetsi' mebala ele nna bapi sa meropa  
yabo. Mapitsi xa ke thšabe ke a  
lema

631

XVI

K34/33

16

Ke hloka peu ya xo xaša.

Kolabe ke phoōlōlo ya xo hloka dinaka. Xomme dinaka tsā yona ke meno byalo ka Hou le kobo. Kolabe e bolawa ka Marumo le mesebe ke batsomi' ba yona. Xape xa ena mokxopa xoba lettalo. Kolabe xa e tsomexē mosate ka ke ele phoōlōlō ya xo hloka lettalo.

šerētō - Kolabe nthšēthšēnere seja mehletlwa ya lebato.  
~~Mehletlwa~~ Mehletlwa ke mere ya yo lema medu ya yona byalo ka mere. Mehletlwa ya lebato ke medu ya ~~diwa~~ tsā naxa.

Setopo ke mohuta wa bo phuti. Ke phoōlōlō yeo e bolawaxo ka melamo xoba mesebe, le xe ele ka malaba.

Phuti ke ye ngwe ya bo setopo. Phuti e bolawa ka mesebe xoba melamo. Tlalo la yona le tsomexa mosate ke kreswa la bakxomana. Le dinaka tsā yona



631

XVII

K34/33

17

di šāmišwa ke kxosi' xo dira  
palo ya dihsidi' tša pula.

Serētō - Phuti' matsaratsara kxaešedi'  
ya bo letlabe. Ke phuti' e hlabakhabana  
eve Moso xare ya hlwa e robetše.

Pudubudu ke phošetšō ye ka fase xo  
phuti'. Komme yona e bolawa ka mesebe  
le ka mokimo mahlang wa lesob. Lie  
yona ke bobō ye botse ya lehxoswa.

Manaka a yona a tsongwa ke dikxosi'  
xo bobetša mesidi' ya pula. Lie madi  
a yona ke sehlare.

Serētō - Pudubudu le e pana se  
tšwa ~~le~~ balephatsi.

Thakadu ke phošetšō ya xo dula ka  
xare xo malete letšiki' hamoka. Komme e  
tšwa bošexo fela. Ke xana mabani' wa  
yona o swanetsē xo fata le xo epa malete.

Serētō - Thakadu makniya a bo malete  
se epela ntlo tloabe le sola latla ka  
xo tšena.

631

XIII

K34/33

18

Mmutla ke phoatlongana. Xomme  
 yona e bolawa ka molamo. Mmutla xa  
 o besixwi nama ya wona. Xemotho  
 a ka besa nama batho ba halwa.  
 Motsope wa wona ke wa ditsoxi xo  
 bapa ntotoi ya banna. Mhabe ke  
 koma ya banna ya boxwera. Mmutla  
 o bolawa ka mosebe lexe ele molamo.  
 Xape o tewa ka Malaba. Le ka lebye  
 motho a ka bolaya mmutla. Mosadi xe  
 a sa belexe xa dumelutwa xo ja mmutla  
 le motho xe esale ngwanenyana. Xe  
 Mosadi a ja mmutla a sa belexe o ka  
 belexa ngwananwa meno a xo swana le  
 mmutla. La tlab la mmutla xa letseno taxe  
 sero. Katorenyane sa tsa ditlare ka  
 kadi sa sia mpya tsa mabelo.  
 Ise mmutla tsoxa ba xo sia.

631

LXX

K34/33

19

Xo tsoma ebe ele modiro wa motho yo  
 mong le yo mong a ha ephaxe modiro  
 wa xo tsoma. Xomme Mo Modirong  
 wa Xobe Xona le loto leo le tsebang xo  
 tsoma xo leta mekho ye mengwe.  
 Batho ba be ba tsoma ha dihlopha Xoba  
 a e nrosi. Sethsaba se ha ba  
 batsami' lela xo ha ba mabha wa mengwe  
 wo o tsomaxo Xoba bolayaxo diphoofoto  
 xo leta mekho ye mengwe. Ba lesolo ebe  
 ele banna kamoha. Ke motho o Xoba  
 Manna ana le mosadi' wa moimana  
 ka swanela xo ya solong o a ila o ha  
 dira Xobe batsami' ba sethe ba bolaya  
 ielo. Basimane ba thoma e sale masaboro  
 to ya ~~sa~~ solong a sethsaba. Modiro wa  
 xna ke ~~mo~~ seo se bobilwexo ke  
 batsami' Xoba banna. Lesolo le dirwa ha  
 tumelelo ya Xrosi' Xobe seo se bobilwexo  
 obe sa Xrosi'. Diphoofoto di be di' ha  
 bolawa ha ntle le tumelelo ya Xrosi'.  
 Xomme seo motsoami' a se bolayaxo se  
 swanets'e xo ya mosate Xele tradinama.  
 17 Mokromana obe a e la banna

631

IX

K34/33

20

tumelab ya ke ts'wa lesolo. K'xosi' e  
 be e laola lesolo la raxa ya yona  
 kamoka. Lesolong xobe xo ya banna bao  
 ba tiilexo le masoxana. Batho bao ba  
 beng lesolong babe ba ala ts'wa kamoka xore  
 ba be mahlatse a ts'atsi' leo. Lesolo xe  
 le thoxile mosate masoxana a swanets'e  
 xo ya tra dihhopho tra xo ya tra mebotlo  
 ya bona. Xobe xole baxwasi' ba diphoöföle.  
 le ba boki'. Lesolo la selete le be lehola  
 k'xosi'. Lesolo le be le dirwa tra ke ts'oma  
 nama eintsi' le matlab a diphoöföle  
 tseo di tsangwana ke k'xosi'. Xape se sengwe  
 ebe ebe ke thuta xo betsa marumo  
 ke ba ~~ba~~ ts'wela lesolo bale naxeng xa xo  
 sa dumanelwa motho yo mong xo bolala  
 tra xo isa lentši xedimo. Xomme xo bolala  
 tra diatla elexo xo dira dita xore motho  
 yo' mong le yo' mong a tsebe xore xo  
 realo ke xo seng. Ke motho a bona  
 mo phöföle e tiilexo xona o tia tia mesebe  
 xore batho ba tsebe xore mohlala wa  
 phöföle o hweditšwe wa lona ts'atsi'  
 leo. Lesolo le ka ts'ia letsatsi' kamoka

631

XXI

K34/33

21

Xoba a mabedi le seke e a kela  
 lesolo le sa tsimelwe. Phoo'ob ye baba  
 bolailwelxo e laola ke morwadi wa lesolo  
 eleng ya mong wa ka mosate. Morwadi  
 wa lesolo o tla swaisa ba bao elexo  
 baeta pele ba xe bokya phoo'ob. Batsomi  
 xa ba liwi nama ya phoo'ob ye ngwe le  
 ye ngwe ka xo letiana. Ka beb ya <sup>babai</sup> batsomi  
 e keta ya ba bangwe. Diphoo'ob Xoba  
 karolo tse dingwe di lebana txosi' tida.  
 Ka xo diphoo'ob tseo di sa swanelwaxo xo  
 bolawa ke lesolo xe e se komé kela.  
 Xomme le yona komé e tla bolawa ka la  
 yona lesolo xe txosi' e nthisa letsima.  
 Ka xo phoo'ob yeo e dumelwa xo  
 swarwa ~~sa~~ sa phela ya iswa xoe ka le  
 kona la prito ya xore babi' ba ka bolaya  
 batho ka yona bošexo, elexo basadi.  
 Ke motho a xobaditswe ke phoo'ob obe  
 a sa dumelwa xo tsera ka mateng.  
 Ka moraxo ka lesolo xo alakiwa batho ke  
 ngaka ya masolo. Batsomi' ba sebele ba be  
 bana le dika tsa bona tsa xo supa tsebo  
 ya bona ya diphoo'ob.

631

XXII

K34/33

22

Ba bits'a diphoo'oto ka maina a mang.  
Tlou ye hlobo o bits'wa phepele.

Batsomi xa ba ikilets'a basadi' ka nako  
yeo ya xo tsama xa bona kamoka. Basadi'  
ba batsomi xa ba swanelwa xo hwets'wa  
ba roxana xoba balwa xe banna ba saile  
lesobng ka xove ba ka ba bots'ets'a bakale bya  
manaka a diphoo'oto xoba ~~ke~~ mabettwa.  
Lena Lienaka la tlou le tsomelwa xo nyala  
basadi' ka lona. Ebe ele la tsoxi' fela.

Mmolai' wa Hou o be a swais'wa ke tsoxi'.  
Masobabe a dirwa ke mabaka a ona xo ele  
lesob ~~la lona~~. Mohlang wa lesob banna le  
le ~~maxama~~ bathaba kudu kudu. Marra  
le xo ~~marra~~ di be di thabis'a batho kamoka  
ka tsona ~~marra~~ ya diphoo'oto e be e dirwa  
mexwapa xo e se ya kom'e fela yeo e sa  
dumelelwa xo dira mexwapa. Xobe xo dirwa  
mweo ye mexob bya ka 1 Letete &  
& lethaeleke 3 Mothsetxo wa xo dirwa  
byab ka sefu, Xomme ele kwata ye tlobo.  
Xomme diphoo'oto di be di xapelwa ka  
xo yorra. Xobe xo dirwa maxona xore  
diphoo'oto di' seke ts'a ka ka theko xa

631

XXIII

K34/33

23

Mereo. No rea e be ele modiro wa  
banna ba barei barei.

Letete le ditselelho le motseleho di  
diretswe di phoatob tse tsole. Sebu le  
Molaba le bolepa di diretswe dinonyana  
tse nyane, 1 Dikxata 2 Maaba 3 Teane  
4 Mokxotho 5 Kxwate 6 Mosolesele  
7 Sekxwala-kxwala 8 Matheethe  
9 Mokxotho 10 Lexwalepa. 11 Kxwapa  
12 Mokowe 13 Phatamatlala 14 Setswitswi  
15 Kxakabe. 16 Morukwe 17 Lerodimoropa  
18 Phinyane.

Motho yo mong xo dumeliswa xo tanyolla  
molaba naba sebu xoba moreo ote le  
o fe. ~~motho~~ yo mong. Xa a ta dira  
byalo ~~matata~~. 'Morei' obe a tija  
mereo ya xaxwe kamota. Nore e na  
le batsibi ba yona, bao ba enyepollaro  
ka ntle le xo bma. Ba be ba hupa nose,  
ka dihlare tsa bona, xore nose e sete ya  
kxona xo ba le maatta a xoloma morali.

631

Dibatana tšeo elexo diphoofolo

Tau ke sebatana seo elexo kxadinama.  
 Nomme ke e bokailwe lettalo le ditshotsöhle  
 di swanetsä ko is'wa masäta wa kxosi'.  
 Nomme mmaki' wa yona o tla lomiswa  
 ke kxosi' ka xo mo hlabela kxomoxoba  
 dipudi'. Nomme yona e bokwa ka  
 leketä xoba mesebe ye bathölo'. Lettalo  
 la tau ke toba ya kxosi'. Dinala tsä  
 yona le meno a yona ke thotölo ye kxolo  
 ya xo thibek malwetsi'. Tau ena le kotsi'  
 ke e sa kxopywa xo balaeng ka yona e ka  
 letsä setšäba. Ke xo bokailwe tau banna  
 ba isä lettala xoba ditšhe tsä yona xo  
 kxosi' ka moräba wa dina. Xapere e  
 dir ile kotsi', xa xo xobiwi moräba ke xore  
 xo süpa xove xona le kotsi'. Ke xona  
 basadi' le banna bao ba sets'exo xae  
 ba ha dula ka poifo yaxe ba tla  
 bots'wa kotsi' ya tau mo kxorong ya  
 kxosi'. Moräba wa tau o süpa pfergö  
 ya ntwä yeo ya tau xo senaxe kotsi'  
 ka thotö' ya banna.



631

Ke ditau di tsene nareng xo Ha 'labywa  
Mokxosi xore banna kamoka ba ye mosate  
moo ba hang xo alafina ~~ja~~ ke tixosi.

seretō : ke makxapūrutšē a  
beroka seetela mafala Pala. ke thepudi  
la maja ditala thōba dirigwe mekototto

||Kwe ke kradinama mokxopa xoba  
Halo la yona di'ya mosate kamoka.  
Xomme ke batasesōrō kudu xo beta  
tau. ke xo bolailwe ngwe mokxwa ke  
o tee xe e ya mosate. Tōbo ya yōna  
ke se aparo sa dikxosi.

seretō : ke nkwe lethwethwe mabala  
Matutka phaxong, la xo ja pudi tsa  
Mabala kamoka.

Le<sup>o</sup>pōtolo ke kradinama xomme ke  
Monatho wa nkwe. Xomme bna xa  
lešōrō byalo ka nkwe.

Senkakaka ke kradinama e sale  
Mohuta wa nkwe ka mmala. Xomme  
sona xa sena kōpsi byalo ka nkwe

631

XXII

K34)33 26

Tetetxwe ke kradinama. Letlalo la yona ke theho ya basadi ba kxosi motlang wa menyanya ye mexolo.

Thwane ke kradinama tlalo la yona le apara ke basadi ba kxosi byalo ke tetetxwe.

sereto: ÷ ke thwane la mabala makubedu.

Nantane ke kradinama. Letlalo la yona e be e aparwa ke basadi ba kxosi.

Phiri ke kradinama. Xomme mo xo yona xa nyakexa mosela wa yona kudu kudu. Mosela wa yona o tsongwa ke dingaka. Letlalo la yona xa le tsemere kudu.

sereto Phiri tane ntikinyane a leswiswi maraka beka a dibata. Xomme yona yona xa ena kotsi byalo xa tan. Xomme e bolaya dipudi le dintsa lela.

Phutubye ke kradinama. Xe e bolailwe le tlalo le ya mosate ke kobo ya basadi ke phutubye monnereri' moeta ka leboho.

631

XXVII

K34/33

27

ba kxosi. seretzi ke phatubye yalla  
moletsa la xa Mattala le Paletse.

Mapa xa se kxadinama. ke motto a bobile  
mape a ka dira se a ratara ka tlab kxwe.

Mottakarua xa se kxadinama. Matsami  
ke a bobile ena a ka dira thetho xoba  
aparo sa mosadi' wa kxwe.

Letaya xa se kxadinama. Xape xa lena  
letlalo le botse.

Thsipa xa se kxadinama, Xape ke batana  
se nyane kudu.

seretzi Thsipa tone ke o tile melato  
yaka e verwa ke bopaba. ke thsipa  
mabala maxob matuka phaxong.

Phaxa xa se kxadinama. Xomme yona  
ke ye nyane byalo ka thsipa.  
Xomme mo xo dibatana tse kamoka ke lewa  
tau le thsipa Bela eseng ke batho  
kamoka.

631

XXVIII

K34/33

28\*

Fonkwe toba lesese. Xa se Kxadinama.

seveto: ke Fonkwe matet~~esese~~ lesese  
la pholo ka para dingaka.

Kwena ke Kxadinama. Lettalo la yona  
le ditso tshe dingwe di'ya mosata no  
krosi. Kwena ke sebatana sa no dula ka  
Metseng. Xe motho a bolaike Kwena o  
swane xo e Kxopa xobane e ka bak'a  
bolwetsi' naxa kamoka.

Ditšwa xo Mottalekxomo

Mongwadi ke J.M. Malatši

~~Wena~~ lenala.

End. S. 631

END 631